

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIX, broj 46

14. studenoga 2019.

cijena 200 Ft

FOTO: TIMEA HORVAT

Koljnofski upsjev na miCROfonu s pobjednicom Karmelom Pajrić i trećom najboljom pjevačicom Mirjanom Bauer

8. – 9. stranica

Usavršavanje u matičnoj domovini

3. stranica

Svečanost u čast Stipanu Mandiću

6. stranica

Druženje u Olasu

15. stranica

Komentar

Godišnjica

Bivša socijalistička istočna Njemačka (DDR) 1961. godine zidom je razdvojila zapadni i istočni Berlin, kako bi onemogućila svojim građanima bijeg na zapad. Berlinski je zid jedan od najpoznatijih simbola hladnoga rata, podijeljene Europe, narušavanja i gaženja ljudskih prava. Tajna policija istočne Njemačke, Stasi, imala je bezbroj suradnika doušnika, film „Život onih drugih“, odlično pokazuje taj svijet. No kakav je bio uistinu život iza zida? Ne znam. Iscrtava mi se slika tek po knjigama, napisima ili filmovima. Ali se sjećam njegova rušenja, s obje se strane okupilo mnoštvo, ljudi su pljeskali, urlali i samopoticajno počeli razbijati dijelove zida, rukama su vadili ciglu po ciglu, a bilo je i onih koji su se popeli na njega i tako prešli na drugu stranu. Kako se 9. studenoga 1989. ujedinio istočni i zapadni Berlin, tako se postupno ujedinila i Europa. U tome tijeku nedvojbeno veliku je ulogu imalo i tadašnje političko vodstvo Mađarske. Sredinom 70-ih državna stranka, MSZMP, započela je graditi odnose sa zapadnoeuropskim socijaldemokratskim strankama. Započeti su provjerljivi i tajni pregovori o uspostavi trgovinsko-gospodarskih odnosa između Mađarske i institucija Europskog zajedničkog tržišta. Godine 1986. potpisan je sporazum kojim su se mađarskom izvozu otvorila zapadna tržišta. Godine 1982. ona se pridružila Međunarodnom monetarnom fondu (IMF), i tako dobila kredite na Svjetskome tržištu po znatno povoljnijim uvjetima. Osamdesete bile su obilježene posjetima predstavnika zemalja zapadnoga svijeta. Premijer Károly Grósz sastao se s predsjednikom Ronaldom Reaganom u Washingtonu, a godinu dana poslije novi američki predsjednik George Bush posjetio je Budimpeštu. Mađarska je bila jedina država sovjetskoga bloka kojoj su Sjedinjene Države učinile takvu gestu. Krajem 80-ih ljudi su masovno putovali po robu u Austriju, po gradovima redom su se otvarali turistički uredi, bilo je to i renesansa butiga, ne govoreći o bogatoj ponudi robnih kuća, Radio Calypso i Radio Danubius emitirali su zapadne uspješnice, a od siječnja 1989. televizija je već imala emisije i ponedjeljkom.

Kristina

Glasnikov tjedan

Gotovo mi je nezamislivo da je Berlinski zid pao prije trideset godina. Nezamislivo jer su zidovi svugdje oko nas i kazuje se kako danas na planetu Zemlji ima 40 tisuća kilometara „političkih“ zidova ukopanih u tlo, a brojka zidova u posljednjih dvadeset godina naglo se povećala. Stvaraju se nove „neprohodne“ granice, i sve je teže povjerovati u zamisao koju su rušitelji Berlinskog zida propagirali prije trideset godina da je moguće srušiti granice i ujediniti svjetove. Jer zidovi se grade i gradili su se kako bi se izazvala nelagoda i strah, kako bi se i fizički nacrtala podjela na mi i vi.

Moj je naraštaj pad Berlinskog zida doživio kao pobjedu slobode, pad hladnoratovske ere slušajući i nadahnjujući se glazbom s albuma The Wall nastalim točno deset godina prije njegova pada. Pinkfloydovska progresivna i psihodelična glazba stvarala je želju, i danas je stvara za rušenjem zidova i slobodom, a nekima je ona možda i nadahnuće za njihovo postavljanje. Rogeru Watersu nije nadahnuće za pisanje albuma bio Berlinski zid, ali je u Berlinu u srpnju 1990. održao koncert naziva The Wall što ga je gledalo, prema procjenama, milijarda ljudi. Anegdota kaže da su pitali Watersa 1988. ima li mo-

gućnosti da „The Wall“ izvede uživo, on je niječno odgovorio, ali je dobio da bi razmislio o koncertu na Berlinskom zidu, što je tada u tom trenutku izgledalo neizvedivo.

Ali došao je Gorbačov i nije želio financirati zidove, imao je prečeg posla u tom trenutku. I tako bez krvi i metka pao je zid koji je sagrađen preko noći u dužini od 156,4 kilometra i čiji se dijelovi danas prodaju kao skupocjeni suvenir. Danas kada se podižu zidovi na granici s Meksikom, europske žičane ograde, betonska granica koja dijeli židovski i arapski svijet, a brexit nagovještuje kraj otvorenih granica... Od 156,4 kilometra 111,9 kilometra bio je betonski i kameni zid visine od 3,4 do 4,2 metra, ostalo je bilo od metalnih ploča i bodljikave žice. Pokraj betonskog zida bile su postavljene mnogobrojne prepreke, minska polja, osmatrački tornjevi... Mala je to kilometraža u odnosu na 40 tisuća kilometara zidova „danas“ u svijetu...

Prije trideset godina za Istočnu Njemačku Zapadna Njemačka bila je nedostižna, a tako blizu preko Zida, sve do večeri 9. studenoga 1989. kada

je objavljen novi zakon o putovanju građana. Godinu dana poslije, 3. listopada 1990., tadašnji DDR pristupio je Saveznoj Republici Njemačkoj. A to je onda bilo moguće jer su tada još uvijek formalne pobjedničke sile Drugoga svjetskog rata odlučile da Njemačka bude ujedinjena. Mogle su donijeti tu odluku u prvom redu zbog promjena politike tadašnjeg Saveza Socijalističkih Sovjetskih Republika – SSSR-a.

Branka Pavić Blažetin

„Sve je teže
povjerovati u zamisao
koju su rušitelji
Berlinskog zida
propagirali prije
trideset godina da je
moguće srušiti granice
i ujediniti svjetove.“

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Čitajte i širite Hrvatski glasnik „oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“!

Facebook profil Hrvatski glasnik - dnevni tisak - budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije
s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV - tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar
Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Usavršavanje nastavnika u matičnoj domovini

Vlašići, 26. – 29. rujna 2019.

U programu su sudjelovali učitelji iz škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika: iz Hrvatskog Židana, Boršfe, Serdahela, Baje, Gare, Kačmara, Mohača, Šeljina, Šikloša, Salante, Barče, Bizonje, Kemlje te iz dvojezičnih škola: iz Santova, Pečuha, Budimpešte i Sambotela.

Hrvatska državna samouprava organizirala je usavršavanje nastavnika s Hrvatskim pedagoškim i metodičkim središtem na otoku Pagu u vlašičkome Kulturno-prosvjetnom središtu Hrvata u Mađarskoj. Usavršavanje je ostvareno s potporom Ureda predsjednika vlade, Društva za upravljanje fondom „Gábor Bethlen“ zatvoreno d. d. (NEMZ-PED-19-0003). U programu je sudjelovalo pedesetak učitelja iz raznih regija, iz škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika: iz Hrvatskog Židana, Boršfe, Serdahela, Baje, Gare, Kačmara, Mohača, Šeljina, Šikloša, Salante, Barče, Bizonje, Kemlje te iz dvojezičnih škola: iz Santova, Pečuha, Budimpešte i Sambotela.

U trodnevni program usavršavanja pokušali smo osigurati nastavnicima mnoge sadržaje vezano za odgoj i obrazovanje, a čuli smo predavanje i o aktualnostima u javnoobrazovnom sustavu i u narodnosnoj politici.

Nakon cjelodnevnog putovanja, prvi dan navečer poslije svečanog otvaranja programa slijedilo je izlaganje Žanet Vörös, voditeljice novoutemeljene ustanove, Hrvatskoga pedagoškog i metodičkog centra. Ona je u svome predavanju podijelila s učiteljima osnovne informacije o Centru: ustrojstvo, kratkoročne i dugoročne ciljeve, zadatke i dostupnosti, a rečeno je i to da će Centar funkcionirati s dva stalna suradnika: pedagoški savjetnik i koordinator za rad s nadarenim učenicima i kroz projekte u okviru stručnih radnih skupina, timova gdje bi uključili stručnjake i nastavnike koji rade u praksi. Nakon uvodnog dijela potaknula je važne teme u podučavanju jezika: uloga jezika, jezik kao izražaj kolektivnog identiteta, ini jezik, školski marketing, kurikularna reforma i narodnosna stipendija koja je sada već proširena i za narodnosne učitelje i nastavnike u svim oblicima studija.

Kako je HDS na raznim forumima izrazila potrebu glede izradbe novih udžbenika tako i Centar smatra važnom zadaćom da se udžbenici moderniziraju; kao prioritet navedeni su udžbenici za škole s predmetnom nastavom, a kasnije je cilj da i udžbenike dvojezičnih škola prilagodimo znanju i očekivanjima učenika, ugradimo zadatke za razvijanje kompetencije učenika, jezičnih i kreativnih, a manji naglasak staviti na opisnu gramatiku u početnoj fazi učenja.

Voditeljica je Centra ukazala i na cilj kako bi trebalo hrvatski jezik primijeniti u nastavi u svojoj primarnoj funkciji, tj. da se funkcionalna, komunikacijska uporaba naglašava na satima hrvatskoga jezika i izvan nastave.

Sudionici su 27. rujna, u petak, cijeli dan boravili u Zadru, prijepodne u Osnovnoj školi Petra Preradovića u učiteljskoj vježbaonici. Učitelje hrvatskih škola iz Mađarske primila je ravnateljica Škole Stanka Pera-Martinac, a zahvaljujući njezinoj organizaciji, pribivali smo oglednim satima nižih i viših razreda, pa tako posjetili sate hrvatskoga jezika, književnosti, povijesti i geografije. Poslijepodne su slijedila dva predavanja na Sveučilištu, gdje smo mogli posvjedočiti koliko je hrvatsko dječje pjesništvo ispunjeno humorom. To nam je dokazao prof. dr. sc. Robert Bacalja u svom izlaganju: Grigor Vitez u intertekstu hrvatske dječje poezije. A doc. dr. sc. Slavica Vrsaljko dala je kratak pregled povijesti hrvatskoga jezika s osvrtom na učenje hrvatskoga jezika kao stranoga. Do kraja je dana ostalo još malo vremena za razgledanje kulturnih i povijesnih znamenitosti grada, što su sudionici naravno iskoristili u lijepome sunčanom vremenu.

Treći su dan prijepodne sudionici odslušali tri predavanja, prvo je svoje izlaganje održala Gabriella Hajnal, predsjednica Klebelsbergova centra, govorila o iskustvima i djelovanju 60 obrazovnih okruga, o radu s nadarenim učenicima te istaknula važnost dopunske nastave i vezano za to spomenula je i nedovoljan broj defektologa u nastavi. Predsjednica je spomenula i inovacije, nove mogućnosti Elektronskog sustava javnog obrazovanja „Kréta“ i ukazala i na razne natječaje preko kojih škole mogu doći do financijskih potpora.

Referentica za narodnosti i predškolski odgoj Erzsébet Vass-Kovács izlagala je o narodnosnom odgoju i obrazovanju u okviru zakonskih propisa, govorila je o povišenim narodnosnim dodatcima, o narodnosnim smjernicama u Nacionalnome pedagoškom standardu (NAT), a osvrnula se i na razvoj narodnosnih udžbenika u okviru zakona.

Richárd Tircsi, voditelj Glavnog odjela za narodnosti Državnog tajništva za odnose s vjerskim zajednicama i narodnostima, u svom je izlaganju govorio o aktualnostima narodnosne politike. Dao je kratak pregled od temeljnog zakona Mađarske do zakonskih regulacija narodnosti, a govorio je i o sustavu podupiranja narodnosti pa je istaknuo kako vjerski život pomaže narodnosne manjine, i tako pružaju se mogućnosti da se s crkvama zajedno organiziraju kampovi.

Završne večeri, poslije urudžbe potvrda sudionicima, slijedio je nevezani razgovor s predavačima te izmjena iskustva učitelja.

Žanet Vörös

Rezultati izbora za zastupnike hrvatskih samouprava

Rezultati izbora u Šomođskoj županiji

U Šomođskoj je županiji Savez Hrvata u Mađarskoj za vijećnike Hrvatske samouprave na mjesnoj razini postavio 52 kandidata, na županijskoj listi 10, te Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva na mjesnoj razini 4 kandidata.

HRVATSKA SAMOUPRAVA ŠOMOĐSKE ŽUPANIJE – Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 936. Broj glasova: 696. Županijska lista Saveza Hrvata u Mađarskoj dobila je 640 glasova (7 mjesta). Imena vijećnika: Bunyevác Józsefné, Csende Jánosné, József Dudás, Klára Kovács, János Pavlekovics, Tiborné Sebestyén, Béla Szilágyi.

ATAD (Nagyatád) – Broj kandidata: 4. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 65. Broj glasova: 53. Broj valjanih glasova: 53. Imena vijećnika: dr. László Ludas (44), Tibor Pál Herman (38), Andrea Kaurics (38).

BARČA (Barcs) – Broj kandidata: 6. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 140. Broj glasova: 87. Broj valjanih glasova: 87. Imena vijećnika: Biczakné Popovics Anna (56), Zoltán Szolga (52), Csende Jánosné (49), József Jankovics (49), Kovácsné Felső Andrea (46).

BOJEVO (Bolhó) – Broj kandidata: 4. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 58. Broj glasova: 41. Broj valjanih glasova: 39. Imena vijećnika: Ádám Horváth (31), Zoltán Harasztia (30), Ferencné László Szegény (29).

BRLOBAŠ (Szentborbás) – Broj kandidata: 4. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 30. Broj glasova: 26. Broj valjanih glasova: 26. Imena vijećnika: Márkné János Dudás (20), János Pavlekovics (18), Rezső Attila Prisztács (18).

DARANJ (Darány) – Broj kandidata: 6. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 62. Broj glasova: 39. Broj valjanih glasova: 37. Imena vijećnika: Gyula Gorjanác (34), Anita Szinyákovics Darókné (29), Katalin Németh (26).

DOMBOL (Kastélyosdombó) – Broj kandidata: 4. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 34. Broj glasova: 29. Broj valjanih glasova: 27. Imena vijećnika: Sebestyén Tiborné (24), Bernadett Kálcsics (19), Sándor Jankovics (19).

IZVAR (Vízvár) – Broj kandidata: 5. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 66. Broj glasova: 59. Broj valjanih glasova: 59. Imena vijećnika: Klára Kovács (55), József Kovács (42), László Belovárecz (32).

KAPOŠVAR (Kaposvár) – Broj kandidata: 4. (svi su kandidati krenuli u bojama Zemaljskog društva mađarsko-hrvatskoga prijateljstva). Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 54. Broj glasova: 36. Broj valjanih glasova: 36. Imena vijećnika: Márk Kovács (23), László Kárász (21), Mária Molik (14),

LUKOVIŠĆE (Lakócsa) – Broj kandidata: 7. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 120. Broj glasova: 96. Broj valjanih glasova: 92. Imena vijećnika: Bunyevác Józsefné (59), Hajdú Zoltánné (56), Zoltán Hajdú (53), Jankovicsné Borbás Eszter (53), Árpád Hajdú (41).

NOVO SELO (Tótújfalu) – Broj kandidata: 4. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 95. Broj glasova: 76. Broj valjanih glasova: 73. Imena vijećnika: Pál Kovács (57), Béla Szilágyi (55), Zoltán Lászlóné Greguricz (41).

POTONJA (Potony) – Broj kandidata: 5. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 87. Broj glasova: 63. Broj valjanih glasova: 59. Imena vijećnika: József Dudás (37), Kráner Istvánné (59), József Vucseta (59).

RASINJA (Heresznye) – Broj kandidata: 7. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 44. Broj glasova: 38. Broj valjanih glasova: 38. Imena vijećnika: Gyurcsik Gáborné (24), Pápics Istvánné (17), János Zsolt Pankász (16).

TOMAŠIN (Drávatamási) – Broj kandidata: 3. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 52. Broj glasova: 40. Broj valjanih glasova: 40. Imena vijećnika: Sabac Józsefné (40), György Tibor Gorjanác (35), Szilovicsné Hamarics Szilvia (33).

Rezultati izbora u Tolni

DOMBÓVÁR – Broj kandidata: 3, svi u bojama Saveza Hrvata u Mađarskoj. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 66. Broj glasova: 52. Broj valjanih glasova: 52. Imena vijećnika: Gabor Varga Stadler (43), Máté Varga Stadler (29), Áttila Árok (24).

Rezultati izbora u Zalskoj županiji

U Zalskoj je županiji Savez Hrvata u Mađarskoj za vijećnike Hrvatske samouprave na mjesnoj razini postavio 42 kandidata, na županijskoj listi 7, a Udruga Hrvati za Hrvate – Šopronska „Čakavska katedra“ na mjesnoj razini 9 kandidata, a na županijskoj razini 6 kandidata.

HRVATSKA SAMOUPRAVA ŽUPANIJE ZALA – Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 1372. Broj glasova: 1024. Broj valjanih glasova: 988. Lista Saveza Hrvata u Mađarskoj dobila je 773 glasa (5 mjesta), a lista Udruga Hrvati za Hrvate – Šopronska „Čakavska katedra“ 215 glasova (2 mjesta). Imena vijećnika po abecednom redu: Bernadette Blazsetin (kandidat Saveza Hrvata u Mađarskoj), Tibor Dombai (kandidat Udruge Hrvati za Hrvate – Šopronska „Čakavska katedra“), Gordana Gulyás (kandidat Udruge Hrvati za Hrvate – Šopronska „Čakavska katedra“), Mária Anna Kővágó Kovácsné (kandidat Saveza Hrvata u Mađarskoj), Zoltán Markács (kandidat Saveza Hrvata u Mađarskoj), dr. József Takács (kandidat Saveza Hrvata u Mađarskoj), Árpád Józsefné Vargovics (kandidat Saveza Hrvata u Mađarskoj).

BEČEHEL (Becsehely) – Broj kandidata: 4. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 91. Broj glasova: 61. Broj valjanih glasova: 57. Imena vijećnika: Tímea Hederics Hári (46), Tibor Kém (45), Evelin Tálosi (41).

FIĆEHAZ (Fityeháza) – Broj kandidata: 5. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 85. Broj glasova: 78. Broj valjanih glasova: 76. Imena vijećnika: Zoltán Juhász (62), Tünde Virovec (57), Gábor Takács (48).

KANIŽA (Nagykanizsa) – Broj kandidata: 5. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 173. Broj glasova: 97. Broj valjanih glasova: 96. Imena vijećnika: Árpád Józsefné Vargovics (83), Zsolt István Proszenyák (68), Zsuzsanna Fekete (59), Ildikó Vidmár (56), dr. Györgyi Németh (54).

KERESTUR (Murakeresztúr) – Broj kandidata: 6. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 177. Broj glasova: 138. Broj valjanih glasova: 137. Imena vijećnika: Mária Anna Kővágó Kovácsné (121), Henriett Novák (113), Erzsébet Deák Kovácsné (100), Martin Bences (90), Józsefné Tulezi (82).

LETINJA (Letenye) – Broj kandidata: 3. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 55. Broj glasova: 35. Broj valjanih glasova: 33. Imena vijećnika: Mária Gyuricz (30), Valéria Bukai Simonyainé (25), Mária Vlasics Ruczekné (23).

MLINARCI (Molnári) – Broj kandidata: 6. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 123. Broj glasova: 111. Broj valjanih glasova: 109. Imena vijećnika: Gáborné Kotnyek (66), Borbála Kotnyek (62), Krisztina Geröly (58).

PETRIBA (Petrivente) – Broj kandidata: 3. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 51. Broj glasova: 40. Broj valjanih glasova: 40. Imena vijećnika: József Kráncz (36), Ferenc Kém (33), József Kuzma (26).

PUSTARA (Semjénháza) – Broj kandidata: 3. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 103. Broj glasova: 69. Broj valjanih glasova: 68. Imena vijećnika: László Preksen (64), Csaba Preksen (59), István Haszon (59).

SEPETNIK (Szepetnek) – Broj kandidata: 3. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 72. Broj glasova: 61. Broj valjanih glasova: 58. Imena vijećnika: Zoltán Markács (54), Végh Jenőné (47), István Kropf (47).

SERDAHEL (Tótszerdahely) – Broj kandidata: 8. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 160. Broj glasova: 145. Broj valjanih glasova: 144. Imena vijećnika s kandidiranjem Saveza Hrvata u Mađarskoj: Bernadett Blazsetin (108), Szilvia Matola (77), Tímea Völgyi (71) Szilvia Stricz Krimmelné (67), Ime vijećnika s kandidiranjem Udruge Hrvati za Hrvate – Šopronska „Čakavska katedra“: Márko Gorán Gulyás (61).

SUMARTON (Tótszentmárton) – Broj kandidata: 6. (svi su kandidati krenuli u bojama Udruge Hrvati za Hrvate – Šopronska „Čakavska katedra“). Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 265. Broj glasova: 188. Broj valjanih glasova: 180. Imena vijećnika: Erika Vlasics Kapuvariné (151), Dobos Lászlóné (136), József Gyuricz (134), Kramarics Gyuláné (110), Kramarics Józsefné (106).

Suradnja s Hrvatima Bosne i Hercegovine

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan 16. rujna u društvu državnoga tajnika u Uredu premijera Mađarske zaduženog za odnose s vjerskim zajednicama i manjinama Miklósa Soltésza boravio je u Mostaru i Međugorju. Kako za Hrvatski glasnik kaže gosp. Gugan, državni tajnik Soltész velik je podupiratelj Međugorja i hercegovačkoga kraja, vjernik koji godišnje više puta posjećuje Međugorje, a ovaj put je bio s hodočasnici koji su vlakom iz Budimpešte (600 – 800 mađarskih vjernika) došli u posjet Međugorju. Svoj je boravak gosp. Soltész iskoristio da pozove i HDS-ova predsjednika u svoje izaslanstvo kako bi zajedno posjetili najvažnije političke dužnosnike hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Budući da je u HDS-ovu sjedištu već u proljeće ove godine održan sastanak s predstavnicima hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini, bila je ovo prilika i za konkretiziranje zamišljene suradnje s predstavnicima hrvatskog naroda u BiH. Izaslanstvo iz Mađarske sastalo se s predsjednikom Hrvatske demokratske zajednice Draganom Čovićem i s predstavnicima mostarskoga sveučilišta.

Kako za Hrvatski glasnik kaže HDS-ov predsjednik, „Imao sam čast susresti se s najznačajnijim političarom hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini i razgovarali smo o tome da bi na raznim poljima mogli čvršće temeljitije surađivati. Na polju školstva, kulture, znanosti. Mi jesmo neke razgovore već vodili s predstavnicima Hrvata iz Bosne i Hercegovine, međutim na tome najvišem nivou još ne, i upravo je to bilo važno zato što će se, vjerujem, sad intenzitet tih pregovora poboljšati, ubrzati, i da ćemo možda u proljeće već imati neke konkretosti. Naravno, to će Državna samouprava u idućem mandatu već s novim sastavom vjerujem učiniti. Ono što je sigurno da će na Mostar-

skom sajmu biti počasni gost Mađarska 2020. godine, i da u sklopu toga bi dobili veći prostor i Hrvati iz Mađarske. Upravo smo i na tu temu porazgovarali, možda da organiziramo jedan znanstveni skup gdje bi bilo prilike predstaviti našu zajednicu, našu povijest, jezik, književnost, a isto tako preko nekog KUD-a ili tamburaškog sastava našu kulturu, a naravno znamo da je jedino Hrvatsko kazalište u svijetu odnosno dva hrvatskog kazališta u Mostaru i Pečuhu, što je također odlična mogućnost za suradnju.“

Državni tajnik Soltész zastupao je mađarske interese koje mađarska vlada ima u prostoru oko Mostara i Međugorja. Mađarska vlada je uložila sredstva u obnovu doma u franjevačkom samostanu u Mostaru i zainteresirana je za učvršćivanje suradnje Hrvata iz Mađarske i Hrvata iz Bosne i Hercegovine.

Državni tajnik Soltész, kaže HDS-ov predsjednik, „naglašavao je da je hrvatska zajednica jedna od najorganiziranijih manjinskih zajednica u Mađarskoj, istaknuo je sve naše pozitivne primjere glede školstva, kulture i raznih tema. Izuzetno je pozitivno govorio i o našoj zajednici. Mađarska vlada surađuje već neko vrijeme pogotovo s franjevcima u BiH, odnosno u Mostaru. Vjerujem da će se u toj budućoj suradnji moći nešto napraviti i za vjerski život naše zajednice.“

Hrvati u BiH jedna su od važnih priča u priči o Hrvatima izvan Republike Hrvatske, te postoje i zajedničke točke interesa koje se zajedno mogu zastupati prema Vladi Republike Hrvatske. Njihov je utjecaj jako velik, oni su i brojno snažni i oni su konstitutivni narod u Bosni i Hercegovini. Ali su zajednički interesi svih Hrvata u Europskoj uniji, a Hrvati iz BiH imaju interese i u Mađarskoj. U tome im mogu pomoći Hrvati u Mađarskoj, zaključuje Ivan Gugan.

Branka Pavić Blažetin

Svečanost u čast Stipanu Mandiću

Stipan Mandić

Hrvatska samouprava sela Čavolja 8. studenog organizirala je svečanost u povodu 80. rođendana Stipana Mandića, dugogodišnjega predsjednika, društvenog i kulturnog djelatnika. Tom je prigodom u krugu njegove obitelji, bliskih prijatelja i suradnika u klupskim prostorijama doma kulture priređen prigodni program. Nakon rođendanske čestitke novoizabrane predsjednice Zite Ostrogonac Kiss, prigodni su program izveli Dječja i Izvorna plesna grupa Bunjevačkoga kulturnog kruga u pratnji Erharda Bendea i Mladena Filakovića, članova Orkestra „Bačka“. Prigodnim se riječima o slavljeniku nazočnima obratio njegov bivši učitelj dr. Mišo Mandić, a u ime Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije čestitao mu je predsjednik Joso Šibalin.

Slavljenika je pozdravio i Joso Šibalin

Izvorna plesna grupa Bunjevačkoga kulturnog kruga

naest godina obnaša dužnost predsjednika Odbora za financije Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Od 2002. godine predsjednik je čavoljske Hrvatske samouprave. Zaslužan je za pokretanje i održavanje Čavoljske bunjevačke plesne grupe koja okuplja sve naraštaje čavoljskih Hrvata Bunjevaca, nadalje za tiskanje čavoljskih izdanja, te za šaroliki društveni i kulturni život svoje zajednice. Samo je njegova skromnost veća od svih zasluga čime je pridonio životu čavoljskih Hrvata Bunjevaca, ali i rodnoga sela Čavolja. Odlukom Zastupničkog vijeća, ove godine dodijeljeno mu je odličje „Počasni građanin sela Čavolja“.

S. B.

Bivši učitelj dr. Mišo Mandić obratio se svom učeniku slavljeniku

Svojom nazočnošću slavje su uveličali Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, i načelnik prijateljske Općine Čačinci (Hrvatska) Mirko Mališ. U znak zahvale na dugogodišnjem zalaganju, predsjednica Zita Ostrogonac Kiss predala mu je spomen-plaketu čavoljske Hrvatske samouprave. Na poziv članova plesne skupine, zaigralo se i zajedničko bunjevačko kolo. Uslijedio je svečani domjenak, a druženje je nastavljeno uza zvuke tambura.

Stipan Mandić rođen je 22. kolovoza 1939. godine u Čavolju.

Ljubav prema rodnome selu odredilo je njegovo podrijetlo, korijeni i narodnosna pripadnost. Nikada nije zaboravio svoje podrijetlo, te je od rane mladosti bio član čavoljske Bunjevačke kulturne udruge, plesne, i pjevačke skupine, te kazališne družine. Kao nacionalno svjestan bunjevački Hrvat, vinuo se do državnog uspjeha. Organizirao je brojne televizijske i radijske nastupe. U tri mandata bio je član Zemaljskog vijeća Demokratskog saveza Južnih Slavena. Sedam-

Dječja plesna grupa Bunjevačkoga kulturnog kruga

„Osijek na udaru brutalne agresije“

Prepuna dvorana Hrvatskog kazališta u Pečuhu, brojni uglednici: generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, zastupnik u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, ravnatelj pečuške Hrvatske gimnazije Gabor Győrvári, predsjednik Vijeća mađarske nacionalne manjine grada Osijeka Tibor Santo, izaslanstva i predstavnici pečuških kulturnih ustanova, domaćin ravnatelj Hrvatskog kazališta Pečuh Slaven Vidaković i drugi, te gosti iz Hrvatske, u petak, 25. listopada 2019., pribivali su svečanom programu otvorenja multimedijске izložbe „Osijek na udaru brutalne agresije“.

U Hrvatskom kazalištu, fotografija za uspomenu

Domaćin svečanosti, ravnatelj Hrvatskog kazališta Pečuh Slaven Vidaković, biranim je riječima zahvalio Herojima Osijeka i autoru izložbe na doprinosu u obrani Hrvatske i osmišljavanju izložbe koja se prikazuje kao opomena na povijesne događaje koji se ne bi trebali više nikada ponoviti.

Uslijedila je projekcija osmominutnoga dokumentarnog filma autora Branka Peka, najbrutalnijih razaranja grada Osijeka tijekom agresije na početku devedesetih.

Autor izložbe, bojnič Zlatko Dernaj, u svome dojmljivom govoru istaknuo je da se otvorenje izložbe poklapalo s nadnevkom ustroja 130. brigade Hrvatske vojske Osijek koja je osnažila južnu obranu grada i izuzetnom hrabrošću i odlučnošću u neraskidivom zajedništvu s mađarskom nacionalnom manjinom zauvijek zaustavila agresiju na grad Osijek.

Napomenuo je da izložba progovara o domoljubnim vrijednostima, neslomljivom duhu hrvatskih ljudi koji su uz golemu žrtvu očuvali samosvojnost, kulturu i pobjedom u nametnutom ratu osigurali mirnu budućnost za mlade naraštaje.

Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga u kratkom obraćanju nazočnima ukazao je na važnost suradnje na provedbi programa koji će povezati Hrvate u domovini i dijaspori, te pohvalio autore izložbe čijem je otvorenju nedavno pribivao i u Budimpešti.

Svečani je program uvećao izvrsni mjesni Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ u izvedbi himne Mađarske i Republike Hrvatske, te pjesme „Bože, čuvaj Hrvatsku“.

Prije proglašenja izložbe otvorenom uslijedio je nastup gostiju iz Osijeka maestra Zlatka Barača i pjevačice Sanja Azenić uz izvođenje pjesama „Moj Osijek“ i „Dajem ti srce, zemljo moja“ koje su brojni nazočni uzvanici i gosti svečanosti otvorenja izložbe nagradili dugotrajnim pljeskom.

Generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat ukazao je na snagu, odlučnost i hrabrost hrvatskih vojnika koji su dali nemjerljiv doprinos u obrani Hrvatske, te na prijateljstvo s mađarskim narodom koji je zbrinuo brojne izbjeglice. Naglasio je da je izložba koja se danas otvara, veoma važan projekt radi promicanja istine o Domovinskom ratu te iskazao želju da se izložba predstavi diljem Mađarske gdje živi hrvatska nacionalna manjina, te proglasio izložbu otvorenom.

Posebno svečano i ganutljivo bilo je i tijekom prigodne urudžbe poklona domaćinima od strane autora izložbe, i to generalnom konzulu Dragi Horvatu, ravnatelju Kazališta Slavenu Vidakoviću i voditeljici Ženskoga zbora Mariji Bošnjak uza zahvalu na pozivu i omogućavanju prikaza izložbe, promicanju istine i vrijednosti Domovinskog rata i hrvatske kulture.

Izvor: <https://www.braniteljski-portal.com/>

Olasci u Međugorju

Hrvatska samouprava sela Olasa od 19. do 22. listopada organizirala je hodočašće u Međugorje. Osim Olasaca, na putu su bili i Hrvati iz Surdukinja i Pečuha. Prvi smo dan proveli putovanjem i na kratkom izletu u Mostaru. Sutradan smo proveli na križnom putu kroz koji nas je vodila Andrea Kolar, a poslije smo otišli i na Brdo ukazanja, a navečer smo sudjelovali na misi na hrvatskom jeziku. Trećeg smo dana opet išli na izlet. Pogledali smo Etnoselo Herceg sagrađeno na osnovi starog hercegovačkog sela. Zatim smo otputovali do Košćuškoga slapa, a kao i drugog dana i ove smo večeri bili na misi na hrvatskom jeziku. Četvrti smo dan krenuli svojim domovima, a usput smo pogledali staro baranjsko selo Karanac gdje smo s večerom završili ovo naše lijepo, uspješno putovanje.

Posebno zahvaljujemo Andrei Kolar na lijepim pjesmama i molitvama, a Akošu Kolaru na prekrasnim slikama i snimkama; hvala što nam je to učinio za uspomenu. Putovanje smo mogli ostvariti iz novca kojeg smo uspjeli dobiti na natječaju.

Ana Rozinger
predsjednica olaske Hrvatske samouprave

MiCROfon 2019 s koljnofskom pobjedom Karmele Pajrić

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj ter petroviskoga organizacijskoga tima, po četvrti put je održan miCROfon, naticanje u pjevanju za hrvatsku mladež u Ugarskoj, u petroviskom Domu kulture, 19. oktobra, u subotu. Luca Barilović, Mirjana Bauer, Emese Bödő, Fanni Budai, Kira Hodovan, Patricija Kelemen, Viki Kettinger, Deneš Munczig, Karmela Pajrić, Ladislav Rodek i Oliver Varnai su stali na pozornicu kao pjevači uz živu i perfektu glazbu miCROfon-benda, pred nabito punom dvoranom i tročlanim žirijem. Mikloš Kohut, domaći pjevač i gitarist Pinka-banda i Tamburaškoga sastava Koprive, Boris Novak, profesor glazbe, muzičar i peljač Tamburaškoga orkestra i zbora u Pinkovcu, s predsjednikom žirija Vladom Kalemberom, ikonom hrvatske glazbene estrade, legendarnim pjevačem Srebrnih kril, oni trimi su bili zaduženi za ocjenjivanje produkcijov.

Pobjednica s pobjedničkom pjesmom od Tereze Kesovija

Kad se je na škuroj pozornici zaglušala mužika i u svitlost su stupile jačuć Noemi Hettinger i Sabina Balog, drugačije vokalistice u miCROfon-bendu, dvourni spektakl je štartao. Židanska moderatorica Mirjana Šteiner u društvu domaćina dr. Andraša Handlera, najavila je da večer će se odvijati jur po poznatoj koreografiji s

predstavljanjem jedanaest naticatelja iz cijeloga orsaga. Mikloš Kohut, član žirija, je hrabrio mlade pjevače i rekao im, neka uživaju u vlašćem nastupu jer to je ipak najvažnije toga večera. Prva je stala pred reflektore **Viktorija Kettinger**, gimnazijalka peštanskoga HOŠIG-a, ka je hrabro odjačila od Učiteljic pjesmu Dunav. Stan-

ke nij' bilo, jur se je drugi talentirani pjevač približavao mikrofonu u peršoni 18-ljetnoga **Deneša Muncziga** ki voli hrvatski folklor, svira u tamburaškom sastavu, pjeva i pleše u bunjevački grupa i pred trimi ljeti je jur sudjelovao na miCROfonu. Škorinom popularnom pjesmom Sude mi, oduševio je publiku. 15-ljetna Koljnofka **Mirjana Bauer** šest ljet dugo je pohadjala muzičku školu, svirala je klavir, a dvi ljeti igra na gitari. Za ovu priliku je naučila svirati i na inštrumentu ukulele. Pjesmu Mie Dimšić od naslova Do posljednjeg retka, otpjevala je vjerno i štrofii: „Ko ne zna sebe dati, ničega se neće sjećati“. Keresturkinja, 20-ljetna gitaristica **Fanni Budai** duglje se bavi jur pjevanjem. Lani je izabrala Severininu pjesmu, a ljetos smo čuli od nje jako emotivno izvedeno Grašino Moje zlato. Peta u redu nastupachev je bila Petroviščanka **Luca Barilović**, od koje smo doznali da sluša hrvatsku glazbu i pleše u Hrvatskom kulturnom društvu Gradišće. Osloni se na mene, bio je naslov nje pjesme, u originalu od Olivera Mandića. Muzičare malo oslobadjajuć od tarheta govorio je i Boris Novak, drugi član žirija. Pohvalio je bend, kakovoga je teško najti i u Hrvatskoj, i prosio je ogroman aplauz za sve izvodjače ki su ovako polipšali naš skupni večer. Dušnočanka, folkloraišica

Vlado Kalember u društvu moderatorov Mirjane Šteiner i Andraša Handlera, odzada Sabina Balog i Florijan Kónyai

Trenutak za pjesmu

Na drugome mjestu

Miris kasnog proljeća
u ranoj jeseni
još je u meni,
u drugom gradu,
na drugome mjestu.

Pablo Bilosnić

Viki Kettinger

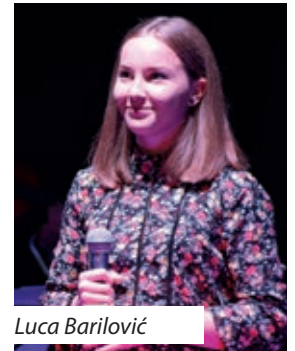
Deneš Munczig

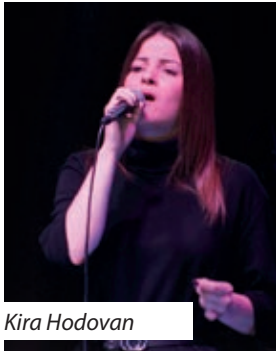
Mirjana Bauer

Fanni Budai

Luca Barilović

Kira Hodovan

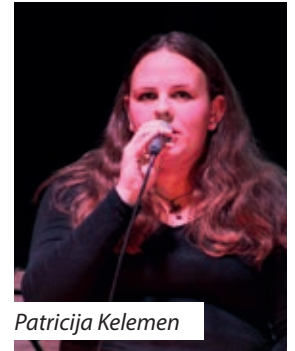
Oliver Varnai

Emese Bödő

Ladislav Rodek

Patricija Kelemen

mjesnoga KUD-a, **Kira Hodovan** pohađa Sridnju školu u Baji, a za ovu priliku izabrala je pjesmu od Magazina, Sijaj, zvijezdo Danice, ka joj je odlično stala. **Oliver Varnai**, iz Martinaca i Gimnazije Miroslava Krležu u Pečuhu je jur poznato lice na petrovskom miCROfonu. Ljeta 2016. je ovde osvojio treće mjesto. Ovput je Škorinu Svetinju odlično predstavio. Favoritkinja Gradišća, 16-ljetna **Karmela Pajrić**, pobjednica brojnih GRAJAM-a, a pred dvimi ljeti druga najbolja pjevačica na miCROfonu, pohađa šopronsku gimnaziju. Po nje riči iz hrvatskoga X-faktora je dobila ideju za jačku od Tereze Kesovija. Pjesmu Moja posljednja i prva ljubavi čuli smo u takovoj interpretaciji da nam se je i koža naježila od lipote, a pravoda je i ovacija najpr označila, na koje je mjesto ona predložena sa strane publike. Vjerujem, da s takovim pritiskom nije bilo lako izajti na binu 16-ljetnoj gimnazijalki Miroslava Krležu iz Pečuha, **Emesi Bödő**, ali ona je to odlično riješila. Pacijenti ljubavi od Maje Šput bila je prekrasna izvedba pred **Ladislavom Rodekom**, najstarijim naticateljem (s 26 ljet) miCROfona. Lani je on osvojio drugo mjesto, a to ni ljetos nije bilo drugačije. Pjesma Kao ti, od Tonyja Cetinskoga, bila je srebra vridna. Za sam kraj je ostala Petroviščanka **Patricija Kelemen** ka je u gitarskoj pratnji Jandre Kovača otpjevala Oliverove Stine, i to tako da je u publici zavladała totalna tišina, slušajući nje divni glas. Vlado Ka-

lembor, kako je i on sam rekao, „pjevač naše rane mladosti“, ako je već zašao do Petrovoga Sela, naravno je održao i koncert s miCROfon-bendom. Od Ane do Ljiljane s Vinom na usnama s njim je na vas glas jačila i oduševljena publika. Tako smo i zašli do vrhunca priredbe. Posebnu nagradu Patriciji Kelemen je prikdao glasnogovornik Hrvatov u Parlamentu Jozo Solga, a Oliveru Varnaiju je takaj s posebnom nagradom gratulirao Čaba Horvath, ravnatelj Croatiace. Nagradu za treće mjesto je donesla Ana Škrapić-Timar, predsjednica petroviske Hrvatske samouprave Koljnofki Mirjani Bauer. Za drugo mjesto je Gabika Kohut, peljačica Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališ-

ta Hrvata u Mađarskoj čestitala Ladislavu Rodeku, a za pobjednicu Karmelu Pajrić je nagradu uručio Ivan Gugan, idejni otac ove priredbe. Za pobjedničkom pjesmom je upućena zahvala svim sudionikom, pomoćnikom i podupiračem ove državne manifestacije u traganju talentiranih pjevačev, a specijalna zahvala je pripala petrovskom organizacijskom odboru ter miCROfon-bendu, na čelu s Robertom Harangozajem u suradnji muzičarov: Dominika Jannyja, Jandre Kovača, Dušana Timara, Gabora Balogha, Florijana Kónyajia, Noemi Hettinger i Sabine Balog.

Timea Horvat

Skupna slika na kraju sjajne manifestacije

III. Hrvatski bal u Stolnom Biogradu

Predsjednica Janja Cindrić Jakubek pozdravlja nazočne.

ma glasovali za hrvatske kandidate. Potom je predstavila zamjenika Istvána Nagya i Karola Balinta, te je izrazila želju za daljnju suradnju s publikom, to jest neka i nadalje posjećuju sva događanja koja priređuje Hrvatska samouprava. Zatim su prostor zauzeli plesači, i zabavljalo se do kasnih večernjih sati, na svirku tukuljskoga sastava Kolo. Na tomboli su bili doista ukusni darovi, koje bi svatko rado vidio ispod blagdanskoga bora. Zamisao za organiziranjem hrvatske zabave rodila se prije tri godine. Naime, voditeljica tukuljske južnoslavenske plesne skupine Marta Blaho Rodek, sa sastavom Kolo, u organizaciji stolnobiogradske Hrvatske samouprave, četiri-pet puta godišnje imala je hrvatske plesačnice, gdje su zainteresirani učili hrvatske plesove. I tako je na kraju godine priređen Hrvatski bal. Ovogodišnja zabava okupila je više gostiju, koji nisu sjedili, nego čim se završavalo, odmah su i zaplesali.

No hrvatske su plesačnice tek dio svekolikih aktivnosti mjesne Hrvatske samouprave, redovita su bila prisjećanja na stolnobiogradskog biskupa bačkoga hrvatskog franjevca Nikolu Milašina (rodnom iz Čavolja). Povjesničar i pravnik dr. Ladislav Heka redovito je imao svoja predavanja, primjerice na temu: Austro-ugarske nagodbe, Ugarsko-hrvatske nagodbe, o kralju sv. Ladislavu, osnivaču i zaštitniku Zagrebačke nadbiskupije, ili dr. Stjepan Lukač o književnosti Hrvata u Mađarskoj, književnost hrvatske romantike do Krležje, te hrvatska književnost prosvjetiteljstva. Godine 2017. Hrvatska je samouprava zajednički sa zagrebačkim Mađar-

Hrvatska samouprava Stolnoga Biograda 8. studenoga 2019. u prostorijama Doma za vjeronauk i opću prosvjetu sv. Stjepana treći put je priredila Hrvatski bal. Okupilo se stotinjak gostiju. Na balu je svirao tukuljski sastav Kolo, na čelu s Ladislavom Halasom. Darove za tombolu osigurala je Hrvatska samouprava.

Okupljene je pozdravila stara-nova predsjednica Hrvatske samouprave Janja Cindrić Jakubek, i zahvalila biračima na povjerenju što su na narodnosnim izborima

skim kulturnim društvom Endrea Adyja te Vijećem mađarske nacionalne manjine raspisala likovni natječaj „U čast sv. Ladislava“, od najboljih radova priređena je izložba u Zagrebu i Stolnom Biogradu. Vijećnik Karol Balint godinama je istraživao rodoslovlje hrvatskih obitelji u Stolnom Biogradu, plod toga rada objelodanjen je u ukoričenom obliku uz potporu Hrvatske samouprave. Također je gostovala u tome gradu i kazivačica hrvatskih pripovjedaka Marijana Kovač, koja je kroz hrvatske priče predstavila etnografiju Hrvata u Mađarskoj. Tu su i konferencije o kralju sv. Ladislavu i o obitelji Zrinskih, s hrvatskim i mađarskim predavačima. Stolni Biograd, Stolnobiogradska biskupija i Hrvatska samouprava do dana današnjeg imaju uzoran odnos, te zajednički njeguju dobre veze s Biogradom na Moru. Godišnje su dva-tri puta međusobni posjeti.

Bogat stol darova

Kako nam reče predsjednica Hrvatske samouprave Janja Cindrić Jakubek, i nadalje žele prirediti vrsne programe, slične prošlom mandatu. Možda će se njegova paleta čak i proširiti, naime Dom za vjeronauk i opću prosvjetu sv. Stjepana (ravnateljica je ove ustanove), odnedavno je dobio obnovljeni klasični glasovir iz 1870-ih, pa se planiraju i koncerti klasične glazbe. I nadalje će biti hrvatskih plesačnica jer, kako ona veli, to je mogućnost da se pridobije publika, jer jednako tako ona dolazi i na druge priredbe Hrvatske samouprave. „Možda jedan od najvećih naših projekata jest 2020. godine „Stopama kralja svetoga Ladislava“, u sklopu kojeg zajednički s gradskim Medijskim centrom obilazimo hrvatske gradove: Zadar, Biograd na Moru, Split, Dubrovnik i Novigrad. Taj je projekt odobrila gradska Skupština i Stolnobiogradska biskupija, a jednako tako oni i sufinanciraju ovo putovanje i snimanja, kaže nam gđa Cindrić Jakubek.

Čestitam vijećnicima Hrvatske samouprave na dosadašnjoj djelatnosti i želim im ustrajnosti, sreće i zdravlje za nastavak ovoga plemenitog rada!

Kristina Goher

Dio gostiju

Bal otvaraju hrabrij.

Nakovićevo naticanje pred srebrnim jubilejom

Lipo govoriti i štati u koljnofskoj školi

Puna školska aula s naticateljima i pedagogima

U koljnofskoj Nakovićevoj dvojezičnoj školi i čuvarnici nijedna priredba ne more se začeti prez himne Gradišćanskih Hrvatov. Tako nismo ni najmanje slutili da će biti drugačije 16. oktobra, u srijedu, u školskoj auli, kade od ljeta do ljeta se skupaspravu dica iz svih gradišćanskih škol na Naticanju Mihovila Nakovića u lipom govoru. Iako je ovput najavljeno da ovo je jur jubilarno, 25. naticanje, moramo korigirati, jer kronike ipak ne lažu. Tako do srebrne štacije u lipom štanju ćemo zajti samo kljetu. Oko 70 školarov je diozimalo u Koljnofu, u pratnji pedagogov, od Bizonje, Kemlje, Hrvatskoga Židana, Sambotela, Gornjega Četara, Petrovoga Sela i Koljnofa, a školari od 1. do 4. razreda su u recitiranju izmirili svoje znanje. Predložene su bile pjesme ljetos preminuloga plajgorskoga duhovnika i pjesnika Antona Slavića, dokle od 5. do 8. razreda naticateljem je bila zadaća sve lipše i izražajnije štati, zavolj stare riči i malo teže, tekste od pisca Fridrika Bintingera iz Maloga Borištofa. U 1. i 2. kategoriji, za školare nižih razredov u medjunarodnom žiriju su sidili Krešimir Matašin, bivši ravnatelj partnerske škole u Vukovini, Petar Tyran, glavni urednik Hrvatskih novin u Austriji, i Marija Fülöp-Huljev, bivša ravnateljica undanske škole. Zreliji naticatelji „položili su ispit“ u štanju pred „Učiteljem“ Franjom Pajrićem st., Terikom Kolonović-Daniel, bivšom školnikovicom u Koljnofu, ka je uprav ta dan svečevala i svoj 70. rodjendan, i dr. Mijom Karagićem, književnikom, bivšim učiteljem, sad stanovnikom Unde. Zato se je

dana svi diozimatelji 24. Nakovićevoga naticanja su postali pravi dobitnici.

Najbolji štitelji i recitatori gradišćanskih škol

I. kategorija

1. Florijan Kovač / Hrvatski Židan
2. Hana Vörös / Narda – Gornji Četar
3. Reka Baán / Kemlja

II. kategorija

1. Norbert Pauković / Petrovo Selo
2. Goran Suklić / Sambotel
3. Fružina Raduly-Preiner / Koljnof

III. kategorija

1. Nikolina Temmel / Petrovo Selo
2. Dušan Filipović / Petrovo Selo
3. Kornelija Radić / Bizonja

IV. kategorija

1. Zora Šuborić / Petrovo Selo
2. Kata Kumanović / Hrvatski Židan
3. Ana Geče / Koljnof

Posebna nagrada: Silvija Mark / Koljnof

Člani žirija s domaćicom. Sliva: Franjo Pajrić, Marija Fülöp-Huljev, Terika Kolonović-Daniel, Krešimir Matašin, dr. Mijo Karagić, Petar Tyran i Agica Sárközi

Prijateljstvo Šeljina i Grubišnog Polja

Prijateljstvo gradova Šeljina i Grubišnog Polja nije od jučer. Ono traje već više desetljeća, a aktivnu ulogu u održavanju toga uza svagdašnje gradske vlasti grada Šeljina ima i šeljinska Hrvatska samouprava. Susreti su česti, a pribiva se i međusobno danima grada. Tako je izaslanstvo grada Šeljina, u kojem su bili i gradonačelnik Attila Nagy i predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave Robert Ronta, 4. studenoga pribivalo svečanosti Dana grada Grubišnog Polja, koji se slavi na dan kada je 1991. godine uspješno privedena kraju prva hrvatska vojno-darstvena operacija Otkos 10, kojom je oslobođeno ukupno oko 300 četvornih kilometara Bilogore, te među ostalim i područje Grubišnoga Polja. Tim povodom u župnoj crkvi sv. Josipa u Grubišnom Polju tamošnji župnik preč. Većeslav Magić služio je svetu misu posvećenu svim poginulim i umrlim braniteljima, te boljitku građana i grada. Izaslanstva Hrvatskoga sabora, predstavnici Grada Grubišnoga Polja i izaslanstva udruga proisteklih iz Domovinskoga rata te prijateljskoga mađarskoga grada Šeljina u nazočnosti građana položili su vijence i zapalili svijeće ispred spomenika grubišnopoljskim braniteljima, te pribivali svečanoj sjednici Gradskoga vijeća na kojoj su dodijeljena javna gradska priznanja. Napomenimo da grubišnopoljska Osnovna škola „Ivana Nepomuka Jemeršića“ ima višedesetljetnu suradnju s šeljinskom Osnovnom školom „Géza Kiss“. Susreti i posjeti te razmjene učenika su redovite, tako su učenici iz Grubišnoga Polja krajem listopada boravili dva dana u Šeljinu.

Branka Pavić Blažetin

Zajednička rijeka

Temeljem sporazuma iz 1994. godine, svake godine vodni stručnjaci dviju zemalja, Hrvatske i Mađarske, na zajedničkim susretima ocjenjuju rijeku Dravu i njezino stanje, kako vodno tako biljnog i životinjskog svijeta. Provode se stalna mjerenja tijekom godine i na jednoj i drugoj strani, te razmjenjuju iskustva. Ove jeseni promatrala se dionica između Tiluša (Órtilos) i Barče te Saboča (Drávaszabolcs) i Osijeka. Promatrači su zabilježili promjene od protekle godine koje su se dogodile s koritom rijeke i o stanjima koja su u vezi s njima, jednako kao i stanje površinskih voda u području Drave. Nadležna zajednička tijela dviju država svoja izvješća upućuju vladama dviju zemalja.

BARČA

Na izborima održanim 13. listopada krenulo je šest kandidata za zastupnike tamošnje Hrvatske samouprave, svi u bojama Saveza Hrvata u Mađarskoj. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu: 140. Broj glasova: 87. Broj valjanih glasova: 87. Imena izabranih vijećnika i broj dobivenih glasova: Anica Popović Biczak (56), Zoltan Solga (52), Jelica Čende, (49), Josip Janković (49), Kovácsné Felső Andrea (46).

BARČA

Utemeljena je Skupština grada Barče. Novi je gradonačelnik Csaba Koós iz stranke Fidesz, a Skupština ima jedanaest vijećnika. Među vijećnicima je i Jelica Čende. Napomenimo da je ona i predsjednica mjesne Hrvatske samouprave i predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije. Na izborima za zastupnike gradske samouprave ona je krenula u bojama stranke Fidesz.

BARČA

Na sjednici 28. listopada utemeljena je Hrvatska samouprava toga grada. Za predsjednicu petočlanoga zastupničkog tijela izabrana je Jelica Čende, a za dopredsjednicu Anica Popović Biczak, članovi su Zoltan Solga, Josip Janković, Kovácsné Felső Andrea. Od spomenutih troje zastupnika bili su zastupnici i u prošleme mandatu: Jelica Čende, Anica Popović Biczak, Kovácsné Felső Andrea. Kako donosi barcsmedia.hu, nakon osnivačke sjednice predsjednica je izjavila da im je cilj i nadalje njegovanje hrvatske kulture, jezika i običaja, popularizacija rada, a kao najpreče navela je uključivanje mladih u njegovanje običaja. Kako je naglasila, barčanska hrvatska zajednica u posljednjih 7-8 godina postala je vidljiva ne samo u gradu i okolici, nego diljem Mađarske, što je postignuće djelatnosti Hrvatske samouprave grada Barče.

Mala stranica

Brrr – stigoše hladni dani

Ove smo jeseni dugo uživali u lijepim, toplim sunčanim danima, ali kako se približavamo zimi, temperature se postupno spuštaju. Mnogi od vas ne vole hladnoću, ima i takvih koji se često smrzavaju. Najčešće vam je hladno za ruke, osjećate da vam se smrzavaju. U takvim slučajevima preporučujemo vam ovo:

- Pijte toplu limunadu! Mnogi ste naviknuti više na čaj ili vruću čokoladu, ali topla limunada će vas bolje zagrijati, pogotovo ako ćete dodati i malo naribanog đumbira. Topli napitak držite dugo u ruci!
- Nosite kapu! Najviše tjelesne topline gubimo preko glave i dlanova. Zato uvijek nosite kapu i rukavice, a tijelo ćete bolje zagrijati ako nosite više tankih slojeva odjeće nego jedan debeli pulover. A kada je tijelo ugrijano, više krvi dopire u dlanove i stopala.
- Vježbajte redovito! Vježbanje vas neće ugrijati samo trenutno – redovita tjelesna aktivnost pomaže da je tvoje tijelo i dugoročno zagrijano, jer ono poboljšava optok krvi i smanjuje stres.
- Izbjegavajte usku odjeću i obuću! Preuska i stisnuta odjeća i obuća može prouzročiti stiskanje krvnih žila. Kada su žile stisnute, manje krvi dopire do krajnjih udova – tvojih dlanova i stopala.

Svjetski dan ljubaznosti – 13. studenoga

Svjetski dan ljubaznosti obilježava se 13. studenoga od 1998. godine, širom svijeta, a i vi ga možete obilježiti tako da ćete nekome uljepšati dan. Mi vam dajemo zamisli kako možete uljepšati dan i sebi i drugima. Inače, znanstvenici koji su promatrali činjenje dobra, otkrili su kako ono ima psihološke prednosti, za dobročinitelja, ne primatelja.

- Kada nekome poklonite ljubaznost, nevažno iz navike, zabrinutosti ili drugih razloga, stvarate toplinu koja će zagrijati i najhladnije srce.
- Čekate li u dugom redu na blagajni, pustite osobu sa samo jednim proizvodom prije sebe.
- Otvorite vrata drugima ako nose nešto.
- Dopustite drugima pogreške. Neke su namjerne, ali većina ipak slučajna.
- Budite ljubazni prema starijim osobama. Ustanite u autobusu.
- Ustanite u autobusu, tramvaju, crkvi ili čekaonici svakoj osobi za koju vam se učini da joj je stolac potrebiji nego vama.
- Dopustite automobilu iz sporedne ulice da se uključi pred vas.
- Darujte svoju odjeću koja je očuvana nekoj organizaciji.
- Budite dostupni. Pronađite vremena za one koji vas trebaju.
- Budite sretni i širite optimistično raspoloženje oko sebe.
- Zadržite smisao za humor. Nemojte sebe shvaćati preozbiljno.

PORUKA TJEDNA

Ljubaznost je jezik kojeg gluhanijemi čuju, a slijepi ga mogu vidjeti.

Mark Twain

- Ponudite prijateljstvo ljudima i koje znate vrlo kratko.
- Ljubaznost počinje u domu. Budite posebno ljubazni prema najbližima.
- Često se smiješite. Svima godi vidjeti nasmiješeno lice.

Keresturska Hrvatska samouprava djeluje 25 godina

Hrvatska samouprava sela Kerestura, u suradnji sa Seoskim domom, sredinom listopada priredila je Narodnosni dan na kojem je obilježila i 25. obljetnicu djelovanja Hrvatske samouprave u mjestu. Na četvrtstoljetnome djelovanju čestitali su i Péter Cseresnyes, državni tajnik i parlamentarni zastupnik regije, i Aranka Martinec, predstavnica narodnosti u Skupštini Zalske županije.

Keresturska Hrvatska samouprava jedna je najdjelatnijih narodnosnih samouprava u regiji, koja tijekom 25 godina mnogo je učinila u očuvanju hrvatske narodnosne samobitnosti u mjestu. Poticatelj je niza hrvatskih ili dvojezičnih programa u naselju, potpomaže programe mjesne škole, pjevačkoga zбора, mjesne samouprave, utemeljila je Udruhu Zrinskih kadeta, Tamburaški sastav „Kitica“, sudjelovala u više tuzemnih i prekograničnih europskih projekata. Njezino je djelovanje poznato i među hrvatskom zajednicom u Keresturu, pa i šire, i sve više pripadnika ponosno svjedoči svoje hrvatsko podrijetlo. To je bilo vidljivo i prigodom nedav-

Tamburaški sastav Kitica

S Mirkom Švendom Žigom pjevaju i članice zbora.

no održanih narodnosnih izbora kada je broj registriranih u biračkom popisu lijepo porastao. Keresturska Hrvatska samouprava mnogo ulaže u mlade, godinama dodjeljuje stipen-

diju za učenike koji se odluče za dvojezične gimnazije i koji aktivno sudjeluju u bilo kakvim hrvatskim programima. Ove je školske godine dodijelila jednokratnu stipendiju Martinu Bencešu, Reki Dobri, Viktoriji Kovač, Ladislavu Orbanu. Na Narodnosnom danu nastupila je plesna skupina mjesne škole uz pratnju Tamburaša „Kitica“, Pjevački zbor Ružmarin s pomurskim pučkim popijevkama, fičehaski Pjevački zbor, kaniški Pjevački zbor. Keresturski Hrvati prigodom 25. obljetnice bili su podareni koncertom omiljenoga međimurskog pjevača Mirka Švenda Žige. Zastupnici Hrvatske samouprave novog mandata, na čelu s predsjednikom Anicom Kovač nastavit će ovaj rad, a prema njezinim riječima još više će se usredotočiti na mlade kako bi ubuduće bilo onih koji će njihov rad nastaviti.

Beta

Predstavljanje u rodnome mjestu

U organizaciji Hrvatske samouprave i Kulturnoga društva Sumarton, 4. studenoga u prostorijama sumartonškoga Seoskog doma predstavljene su dvojezične knjige nekadašnjeg mještana Josipa Mihovića, umirovljenog novinara, pod naslovom „Tamo, tamo da putujem / Azok a szép napok“, „Geni na more zovu / Odalenn délen“, „Mirisi mora i Mure / Zalán innen, Murán túl“. Predstavljanju je pribivao i načelnik mjesta Jožef Mihović. Autoru je bilo posebno drago predstaviti svoja djela u rodnome mjestu, naime napise vezane uza Sumarton oni najviše razumiju. Razgovaralo se o minulim vremenima, o zajedničkim doživljajima koji će možda ubuduće biti nadahnuće za nove napise. Autor je spomenuo vrijednost rukopisa Antuna Germa Meszlenyija, svećenika rodnom iz Sumartona, koji je mnogo pisao o Sumartonu, što bi bilo vrijedno izdati. U tome je prosio pomoć od mještana i člника sela.

Josip Mihović među Sumartoncima

beta

Dani vina i vinogradara

Valjda je sve počelo potpisivanjem sporazuma o suradnji između olaske Hrvatske samouprave i Udruge vinara i vinogradara Martino brdo iz Gajića prije više od deset godina. I tako već šestu godinu do priredbe koja početkom listopada, ove godine 5. listopada, okuplja Olasce u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave i njezine predsjednice Ane Rozinger.

Olasci su česti gosti kod gajičkih prijatelja na tamošnjim manifestacijama, a nije rijetko da sa sobom vode nastupati i hrvatska društva i pjevačke skupine iz baranjskih mjesta gdje one djeluju i gdje ima Hrvata.

A kada Gajićani dolaze u Olas, onda pokušavaju biti uzorni domaćini. Tako je bilo i ove godine, kaže Ana Rozinger, a potvrđuje Janja Čeliković, predsjednica Udruge vinara i vinogradara Martino brdo. Udruga koja se brine i o očuvanju starih izvornih običaja, tako i pudarine koja se veže uz vinograd i vino.

Olaske su nam Hrvati stalni gosti na Pudarini, običaju koji datira otprije više od 100 godina, kada su mlade djevojke, između 9. i 14. godine života, u razdoblju od Svete Ane do Male Gospe dolazile u gajičke podume i gatore te cikom, pjesmom i podvikivanjem tjerale čvorke koji su napadali vinograde. Pritom su šivale odjeću koja će onima najstarijima najesen biti potrebna za udaju. Kako bi bile spremne za brak, učile su i kuhati, pa je na pudarini uvijek bilo i starijih žena koje su ih podučavale kulinarskim tajnama, kaže

Janja Čeliković dodajući da danas ovdje predstavljaju svoje vinogorje. I dodaje da se proslavlja deseta obljetnica suradnje s Olasom. I ovoga su puta predstavljena nazočnima vina iz gajičkoga i olasko-hašaškoga vinogorja. Svemu je prethodio kulturni program uz nastup belišćanskoga Muškog pjevačkog društva BelAMI kojeg vodi Aleksandra Čeliković Cvidrak, katoliškoga Hrvatskog mješovitog pjevačkog zbora, birjansku Hrvatsku plesnu skupinu i Orkestar Orašje. Kako nam kaže Ana Rozinger, okupilo se dvjestotinjak osoba, iz Olasa, ali su došli i prijatelji iz Kozara, Lotara Birjana...

Branka Pavić Blažetin

Janja Čeliković i Erzebet Pinter-Tomić

Muško pjevačko društvo BelAMI

Projde nam i kemljanski slikar Pave Behon (1928. – 2019.)

Gradišće zakapa spolom... Sad jur od tajedna do tajedna. 24. oktobra nas je ostavio i kemljanski slikar Pave Behon ki su sa svojim amaterskim slikama čudakrat razveselili društva, ljude u Kemlji, dobitnike Hrvatskih balov u selu. Velikodušno su darovali svoja djela i poznanikom i prijateljem i svim tim osobam ke su rado vidili. Suprot njevih ljet svenek su nas znali presenetiti aktivnošću, i najnovijimi motivi na kipi. Ni u stare dane nisu zaman trošili vrime, još i tri ure su negda-negda moljali iz radosti. Pred devetimi ljeti su mi rekli da su dotad napravili kih 2000 slik, najveć akvarelov. Poštovali su svakidašnjicu u svojoj jednostavnosti i ne bi bili izostavili u rodnom selu nijednu hrvatsku priredbu, kade su im bile toliko drage i materinske riči. Poli bačija lani na okruglom rođendanu posebno su svečevale kulturne grupe i Seoska ter Hrvatska samouprava su im se zahvalile za trud i djelo. „Človik to mora djelati na ovoj zemlji, ča mu se vidi, ča rado ima!“, tako ste mi rekli jednoč, a mi sad s tim mirom se lučimo od Vas da svoj put ste napravili tako, kako ste si zamislili. Neka Vas Bog primi u svoj orsag i Vam daruje vjekovječni pokoj. Zbogom, Poli bači, u svi vaši kipi ostajete s nami!

Timea Horvat

DANI DOMOVINSKOG
BOJA U GRADIŠĆU

A HORVÁT HONVÉDŐ
HÁBORÚ NAPJAI
2019. 11. 21 - 22.

nov. 21 - Sambotel - Szombathely
nov. 22 - Koljnof - Kópháza

Sambotel - Hrvatski Obrazovni Centar Škola Mate Meršić Miloradić
predavač: Prof. Josip Jurčević
17:00h

Koljnof - Kulturni dom
predavač: Prof. Josip Jurčević
18:00h

@lajku800prright

Šezdeseta godišnjica Hrvatskog umjetničkog ansambla „Luč“

Cjelovečernjim svečanim programom Hrvatski umjetnički ansambl „Luč“ proslavit će 60-godišnje djelovanje, 28. studenoga 2019. u 19 sati, u kazališnoj dvorani Mađarske kuće običaja. Na programu su poznate i priznate koreografije slavnoga koreografa, osnivača Ansambla Antuna Kričkovića, kao što su: Mediteranski plesovi, Parisova jabuka, Laziko, Kretske ženski ples, Oda, Nebeski znak, Ples jastrebova, Samoća, Ples sunca, Baranjski plesovi, Trno mome ili Bunjevačka svadba. Plesnu koreografiju Carmina Burana izvodit će Umjetnički ansambl „Duna“, na čelu kojega je neko vrijeme bio Kričković, a kazivat će se i stihovi Marka Dekića Bodoljaša. Glazbenu pratnju pojedinih plesova osigurat će tukuljski sastav Kolo, na čelu s Ladislavom Halasom. Ulaznice se mogu nabaviti kod Kinge Kolesa na telefonskom broju 06 70 606 0606.

SUMARTON

Udruga pajdaša vina svetog Martina 26. listopada organizirala je izlet za svoje članove na Vinsku cestu u Štrigovi. Vinari su posjetili štrigovačku Vinsku kuću Cmrječnjak i crkvu sv. Jeronima, zatim mlin i toplice u Svetom Martinu na Muri gdje su kušali vina kod Vinske kuće Hažić, odnosno kod Vinske kuće Kossi.

11. HRVATSKI KNJIŽEVNI SUSRETI KOLJNOF 14. – 17. 11. 2019.

Pod peljanjem Tomislava Marijana Bilosnića, drugi tajedan, na 11. Hrvatski književni susret u Koljnof budu dopeljani novi obrazi, književnici, pjesnici, kritičari, putopisci, dijalektalni pjesnici, kot Boris Domagoj Biletić, Lana Derkač, Alojz Pavlović, Davor Šalat, Tomislav Šovagović, Ante Tičić i Dario Tikulin. Po programu sudionici će 14. novembra posjetiti Petrovo Selo i Nardu, a uvečer je paralelno predviđen književni večer u Undi, kot i u Koljnofu. U petak dopodne gosti štu iz svojih djela u koljnofskoj školi i Velikom Borištofu, a otpodne se upoznaju sa znamenitosti Koljnofa po uputu dr. Franje Pajrića, ki je i idejni otac ovoga književnoga susreta, tradicionalnoga spravišća hrvatskih književnikov s gradišćanskimi pisci i publikom. U 18.30 će biti Čitanje pjesam u Filežu u Literarnoj družini, a u 20 uri je Večer glagoljice u koljnofskom Domu kulture. Subota je posvećena razgledavanju Bečkoga Novoga Mjesta, Željerna, Cogrštofa i Klimpuha. Pred kazališnom predstavom Igrokačačkoga društva Koljnofa u 18.30 pjesnici će i ovde štati iz svojih djela. Za nedilju, 17. novembra, ostane Šopron i kratki nastup u Rejpal-hiži.

KATOLJ

Hrvatska samouprava srdačno vas poziva 23. i 24. studenoga na proštenje („kermez“) povodom Svete Kate. Program počinje u subotu, 23. studenoga, s početkom u 20 sati s balom, na kojem svira Zabavna industrija; ulaz je besplatan. U nedjelju, 24. studenoga, u 14 sati, u mjesnoj crkvi bit će sveta misa na hrvatskom jeziku, nju predvodi velečasni Gabrijel Barić, pjeva mjesni Pjevački zbor.

LETINJA

Hrvatska samouprava 15. prosinca organizira izlet u Zagreb na adventska događanja. Prema planovima izletnici će moći sudjelovati na svetoj misi na hrvatskom jeziku u katedrali, a nakon toga završavljati se na predbožničnim programima. Informacije se mogu dobiti na telefonu 06 70 421 4708.

Hrvatska samouprava grada Šikloša objavljuje Javni poziv za podnošenje prijedloga za dodjelu godišnje nagrade „Hrvatski talent“.

Nagrada se dodjeljuje učenicima iz Šikloša, koji pohađaju srednju ili visoku školu, te svojim radom, vještinama, nadarenošću aktivno sudjeluju u životu hrvatske zajednice, odnosno ostvaruju dobre rezultate na polju obrazovanja, kulture i sporta. Uvjet je i dobro poznavanje hrvatskoga jezika.

Prijedlog za nagradu mogu pokrenuti:

- civilne udruge
- odgojno-obrazovne ustanove
- pojedinci

Iznos je nagrade: 100 000 HUF

Prijave se podnose do 10. prosinca 2018. godine, u pismenom obliku, dvojezično (mađarski-hrvatski), u dužini najviše 3000 znakova, na adresu: hramoupravasiklos@gmail.com, ili 7800 Siklós, Kossuth tér 1.